

Izrael

Text a foto: Milan Bučík

Návštěva této krásné země s neuvěřitelnou historií vám umožní možná trochu lépe pochopit některé události, jichž jsme v současnosti svědky a to zejména v Evropě a na Blízkém východě.

Normálně se tady za golfem nejezdí. Zdejší lidé nemají často na golf ani pomyšlení. Přesto jsou zde dvě hřiště severně od Tel Avivu, průměrná devítka v kibuci Gaash a velice hezká mistrovská osmnáctka v Caesareji, kterou se určitě během pobytu oplatí navštívit a zahrát.

Zajímá mě historie a politika a než jsem se rozhodl navštívit tuto zemi, snažil jsem se o ní získat další informace. Toužil jsem poznat tuto biblickou krajinu, kde mají kořeny a nejvíce svatá místa hned tři světová monoteistická náboženství - židé, křesťané a muslimové. Přesto jsem až po této návštěvě pochopil, že problémy této oblasti jsou ještě mnohem složitější.

Arabské obyvatelstvo, které zde žije, se vzájemně liší různým postavením. Máte tady Araby, vyznáním křesťany i muslimy, kteří jsou občany státu Izrael se všemi s tím spojenými právy. Máte tzv. jeruzalémské Araby, jsou to neizraelští občané, jeruzalémští rezidenti s právy souvisejícímu se zvláštním statutem tohoto města. Pak máte palestinské Araby. Ti žijí převážně v pásmu Gazy, ale také v izolovaných ostrůvcích na izraelském území. K mému překvapení i jedny z nejposvátnějších biblických míst jako Betlém a Nazaret jsou obývány naprosto dominantně arabským obyvatelstvem a v jejich okolí je vždy roztroušeno pár palestinských osad. Poznáte je naprosto spolehlivě, ve srovnání s těmi izraelskými je tam od pohledu větší nepořádek a zelená se tam méně úrody než jinde. Je potřeba ještě jmenovat beduíny – Araby, kteří žijí v poušti sami ve stanech a chatrčích izolovaně od okolí starodávným kočovným způsobem života. Jen pár desítek kilometrů na východ, za Golanskými výšinami, jsou Syřané a Jordánci – ne zrovna přátelsky naladěni sousedé izraelského státu. Nechápal jsem, jak je schopen Izrael dlouhodobě odolávat tak obrovské přesile nepřátel celého arabského světa. Má to dvě hlavní příčiny. Jednou je víra, duch, statečnost, nezdolnost a pracovitost izraelského národa, který desítky let přetváří nehostinnou poušť na úrodná území a vypěstuje si na nich vše potřebné k životu. Druhým faktorem je, že všichni zde žijící Arabové se navzájem nemají v lásce tak moc, že nejsou schopni jednotného postupu. Hodně půdy v Izraeli, možná nejvíce, vlastní historicky Jordánci. Je potřeba ale vidět, že naprostá většina této země je nehostinná poušť, na které nikdy nic nerostlo. Již celé minulé století a nejvíce od roku 1949, kdy vznikl samostatný židovský stát, kupovali hlavně přistěhovalci půdu od Arabů, aby měli kde žít a hospodařit. Většinou se na ni skládali i s pomocí svých souvěrců z celého světa, kteří na to přispívali

a stále přispívají svými dary. Arab jim půdu rád prodal, pro něho byla téměř bezcenná. Nedovedl si totiž představit, co se s ní dá všechno udělat. Jordánský Arab má radši Žida než palestinského Araba a půdu prodá raději jemu. Mimo jiné i proto, že mu Žid dobře zaplatí a za 10-20 let zde udělá cestu, přivede vodu, založí kibuc, nesmírně tvrdou prací zkulturnuje neúrodnou zemi a vytvoří zelenou oázu, která je ekonomicky soběstačná svou převážně zemědělskou produkcí. Když slyšíte slovo kibuc, na první pohled byste si mysleli, že se touto kolektivizací (v Čechách dost nepopulární slovo) Židé dopracovali téměř až ke komunismu. Brzy pochopíte, že je to trochu jinak. Kibuc je formou společného soužití a práce skupiny lidí, která jediná vůbec umožňuje svým členům ve zdejších prostředí přežít a uspokojit jejich životní a sociální potřeby. Žijí zde dobrovolně svobodní lidé v čele se starostou, který má přirozenou autoritu a radou nejzkušenějších, kteří společně rozhodují o všech důležitých otázkách. Lidé ovládají tolik různých profesí a řemesel, kolik je potřeba, aby tato jednotka byla co nejvíce soběstačná a nezávislá na svém okolí. Celý den (často celé roky) společně velmi tvrdě pracují, společně žijí, spí a stravují se. Jejich děti byly ještě donedávna vychovávány odděleně od rodičů a viděly se s nimi jen koncem týdne. Kibuc často posílá talentované děti studovat, ale volba povolání není úplně svobodná. Stává se, že někdo chce být lékařem, ale kibuc rozhodne, že je potřeba spíše veterinář. Kibuc tyto studenty na studiích dále podporuje i s rizikem, že se někteří domů už nevrátí. Společenství má často vlastní ozbrojenou ochranu, aby se ubránilo před svým arabským okolím. Postupně se kibucy vypracovaly na jednotky o velikosti vesnice a kromě zemědělské činnosti se začaly zabývat i průmyslovou výrobou. Vznikly i další modifikované formy soužití jako mošav apod. V posledních dvaceti letech už zdejší pravidla nejsou tak striktní, řada obyvatel si staví vlastní domy a bydlí zde i se svými dětmi. Některé kibucy se začínají privatizovat.

Není náhodou, že všichni izraelští lídři včetně všech ministerských předsedů od vzniku samostatného státu, vyrostli v kibucech a to jim dalo dobrý základ do života. Takto postupně, krok po kroku, se mění stát Izrael.

Projeli jsme v Izraeli vše zajímavé a překvapilo mě, že jsme se tady cítili docela bezpečně. Izrael působí dojmem státu mladých. Ve městech vidíte spoustu mladých vojáků a vojaček (povinná vojenská služba je pro muže tři a pro ženy 2 roky). Jdou bezstarostně v zeleném, čekají třeba na tramvaj, usmívají se a na zádech se jim houpá nabitý samopal. Je zde zákon, že mladý voják musí být jednou za čtrnáct dnů jeden den doma a vám to připadá, že armáda se pořád někam stěhuje. Střediskem největšího politického napětí je samozřejmě oblast Gazy, ale když se na jaře 2017 začaly v Jeruzalémě množit útoky Arabů noži na Židy, často smrtelné, rychle se to vyřešilo. Několik desítek útočníků okamžitě na místě zastřelili a od té doby je tam klid.

Asi 8 procent izraelské populace tvoří ortodoxní Židé. Vystupují jako ochránci víry a neustále se modlí. Nemusí chodit do práce a pobírají od státu docela slušný finanční příspěvek, který se ještě zvyšuje s počtem jejich narozených dětí. Žijí například v Jeruzalémě ve vybraných čtvrtích, poznáte je podle toho, že jsou to několika patrové činžovní domy se zamřížovanými okny. Jejich byty nejsou velké a rodiny žijí skromně. Mříže tam mají hlavně proto, že při neustálém modlení a plození dětí, se jim občas stalo, že jim nějaký potomek vypadne z třetího patra. Nedá se to zkrátka uhlídat. Někteří normálně pracující Izraelci na ně mají těžké srdce. Náš řidič autobusu například vždy, když spatřil takového ortodoxního jedince, začal hlasitě kvílet a nezapomněl podotknout, že na jejich život přispívá ze svých daní. Lidé jsou zkrátka všude stejní. V našem jeruzalémském hotelu jsme byli často svědky námluv potencionálního ortodoxního ženicha a nevěsty. Oba mladí lidé, jejichž partnery jim vyberou rodiče, se mohou před svatbou stýkat pouze na veřejnosti a pod dohledem. Často se to děje v nějaké místní hotelové kavárně. Sedí většinou několik hodin u soft drinku a povídají si. Zajímavostí je, že pokud sňatek připraví rodiče, tak odmítnout partnera může pouze nevěsta, ale ženich ne. Manželství jsou většinou šťastná a nikdo se nerozvádí. Škoda, že to podobně nefunguje v Česku, společnosti včetně důchodové reformy by to jenom prospělo.

Kdekoliv se v Izraeli ocitnete, potkáte se s historií. Vždyť první stát krále Davida tu vznikl před více než třemi tisíci lety. Po příletu do moderního Tel Avivu se nezapomeňte zastavit ve starobylé Jaffě, plné krásných kamenných staveb a zahrad, ve které se vystřídali za minulých sedm a půl tisíce let všichni dobytí světa a Blízkého východu. Jediná dvě golfová hřiště ve zdejší krajině se nachází severně odsud. První devítijamkové v kibucu Gaash je kvalitou spíše public, druhé je pěkná mistrovská osmnáctka v rezidenční části ve starořímské Caesareji. Popravdě řečeno se zde za golfem příliš nejezdí. Země má jiné starosti, koneckonců když nad vámi sviští raketa z Gazy, tak se špatně patuje. Když pokračujete dále na sever dorazíte do nádherné antické Caesareje. Vystavěl ji Herodes Veliký, stala se centrem římské provincie Judea a svého času i největším otevřeným přístavem na světě. Vidíte před sebou kus zbytků nádherného starověkého města, palác, přístav, hippodrom a když si sáhnete na kámen Piláta Pontského, zamrazí vás v zádech.

Pokračujete dále přes největší přístav Haifu s německou kolonií, horou Karmel a překrásnými báhaistickými zahradami. Nedaleko odsud na sever narazíte na opevněné křižácké město Akko, je na seznamu UNESCO a společně s Jeruzalémem jsou to dvě nejkrásnější města v Izraeli. Město nedobyl ani Napoleon v roce 1799 po několika měsících obléhání. Archeologické výzkumy zde neustále pokračují a každý rok se tady odkryje něco nového. Dále můžete odbočit do vnitrozemí ke starozidovskému městu Tiberias, které je dobrou základnou pro poznávání Galilejského jezera, které poskytuje vodu celému Izraeli. Kolem jezera najdete mnoho biblických zastávek spojených s působením Ježíše, který zde verboval své učedníky a konal první zázraky. Milovníkům vína se vybaví hlavně jeho schopnost přeměny vody v tuto oblíbenou tekutinu. Schválně jsme to při večeři vyzkoušeli a objednali jsme si jen karafu vody. Po krátkém čekání, kdy jsme zjistili, že nám některé nadpřirozené schopnosti přece jenom scházejí, jsme si přiojednali láhev červeného Cabernet sauvignon od vinařství Barkan a bylo skvělé. Připili jsme si s hebrejským „Le chaim „ – na zdraví a strávili příjemný večer. Celá oblast kolem jezera je nejlepší izraelskou vinařskou destinací a produkuje výborná bílá i červená vína. Některá se dají koupit i v Česku.

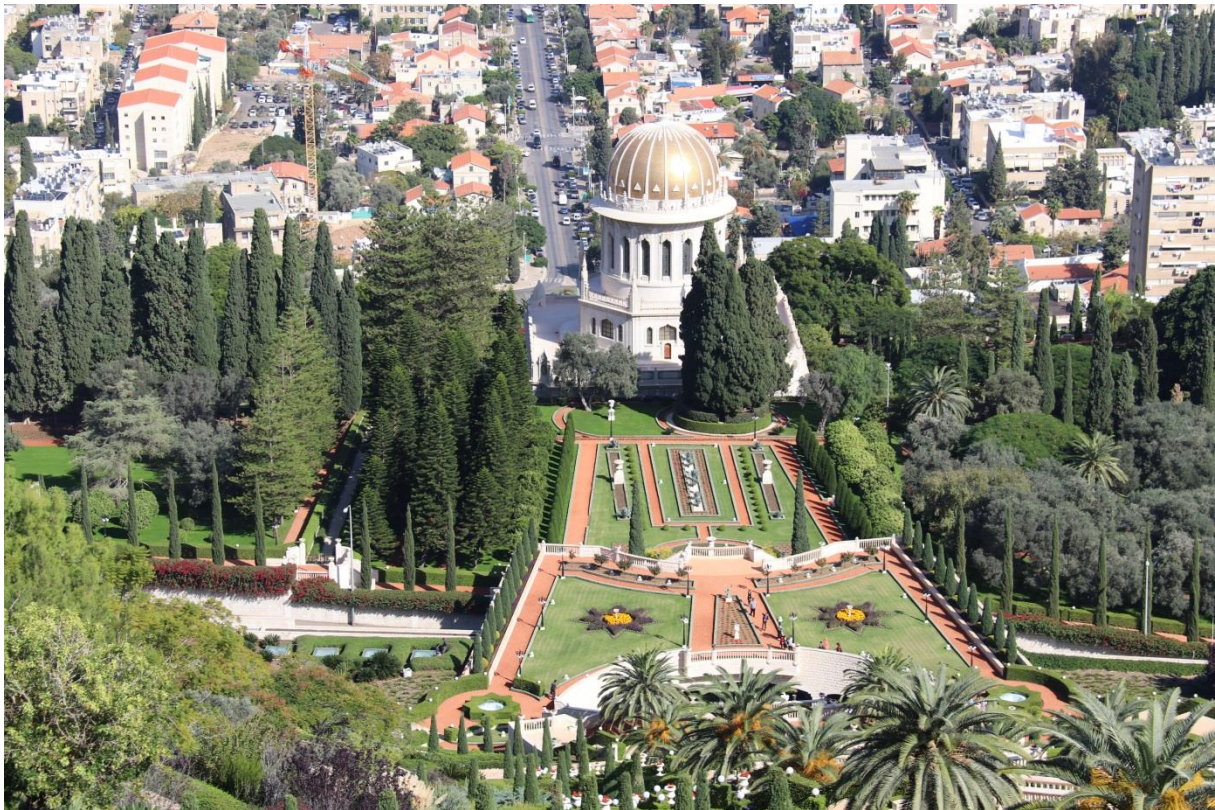
Významným poutním místem blízko jezera je Nazaret, největší arabské město v zemi, s nádhernou moderní Bazilikou zvěstování postavenou v roce 1969. Na jihu vytéká z jezera řeka Jordán, která je spojnici s Mrtvým mořem na jihu (420 metrů pod mořem). Voda s velkým množstvím soli má nadprůměrné léčivé schopnosti a je to vidět na řadě lázeňských hotelů v okolí. Pokud se ale chcete vykoupat v moři, musíte dávat pozor. Je sice hlavně u břehu velmi mělké (často jen kolem půl metru), ale nezkušený jedinec se v něm může skoro utopit. Zdá se to nemožné, ale množství soli a dalších minerálů propůjčuje vodě až olejové schopnosti. Nezkoušejte v moři plavat ani si ponořit hlavu, nepodaří se vám to. Pokud si lehnete na záda, neotáčejte se sami bez pomoci na břicho. Nepodaří se vám to, začnete plácet rukama do vody, sůl v očích vás okamžitě paralyzuje a končíte. Potřebujete vedle sebe někoho silného (lépe dva), aby vás postavil na nohy. Celá proláklina Mrtvého moře a blízké okolí je na povrchu velmi nestabilní. Čas od času se kus terénu propadne klidně i deset a více metrů hluboko. Posledně takhle zmizel kus nové asfaltové silnice spojující oblast s vnitrozemím, nová se už začala stavět kousek vedle.

Několik kilometrů od břehů Mrtvého moře, na jeho nejjižnějším cípu, se čtyři sta metrů na skále nad terénem vypíná pevnost Masada. Na jejím vrcholku nechal postavit svůj palác a pevnost Herodes Veliký. Není ale doloženo, že by tam kdykoliv pobýval. Masada se stala symbolem hrdinství a odporu proti Římu za prvního židovského povstání, kdy se stala posledním střediskem odporu. Zhruba tisíc povstalců několik let odolávalo přesile Římanů, kteří zde museli povolat postupně až několik legií. Odpor skončil až v roce 73 n.l., kdy útočníci během mnoha měsíců postavili na nižší odvrácené straně kopce od moře útočnou rampu, která dosahovala až k vrcholku hory. Obránci se nechtěli vzdát do

otroctví a spáchali hromadnou sebevraždu. Dodnes je Masada symbolem hrdinství Izraele, mladí vojáci zde skládají vojenskou přísahu a vrcholek navštíví každá významná vládní návštěva.

Dále po cestě do Jeruzaléma narazíte na posvátný Betlém, s bazilikou Narození Ježíše Krista s vedle stojícími davy křesťanských poutníků z celého světa. Město, dříve křesťanské, je už dnes převážně arabské. Po cestě z Betléma do Jeruzaléma narazíte na tzv. izraelskou bariéru, kterou v roce 1996, po sérii palestinských bombových útoků, začal stavět židovský stát jako osm metrů vysokou betonovou zeď se systémem kontrolních průchodů. Každý kontrolovaný vchod střeží vždy několikačlenná hlídka osmnáctiletých vojáků – chlapců i děvčat. Odděluje tzv. Západní břeh s většinovým palestinským obyvatelstvem od území Izraele. Cílová délka zdi má být až 760 kilometrů. Její stavba je předmětem sporů mezi oběma stranami, skutečností ale zůstává, že se výrazně snížil počet teroristických útoků na území Izraele. Situaci komplikuje i výstavba židovských osad na tomto palestinském území.

To nejlepší nakonec. Město měst - Jeruzalém.

V žádném jiném městě na světě pravděpodobně nebylo prolito více krve, žádné nebylo tolikrát dobyt, aby vždy znovu povstalo a nadechlo se k dalšímu životu. Město krále Davida, který zde před více než třemi tisíci lety založil židovský stát. Až uvidíte v jeden den modlit se Židy u Zdi nářků, křesťany v Chrámu božího hrobu a muslimy na Chrámové hoře, pochopíte, proč je Jeruzalém tak jedinečný. Je to město, které je pro judaismus a křesťanství první a pro islám třetí nejposvátnější. Město je rozděleno na čtyři části – židovskou, křesťanskou, muslimskou a nejmenší arménskou. OSN po rozdělení Palestiny v roce 1947 na židovský a arabský stát dala Jeruzalému zvláštní status. To přetrvává dodnes, ale řada téměř dvacetiletých střetů včetně téměř úplného zničení židovské části Jordánskem (byla znovu vybudována) a vzájemné blokáce přístupu, končí po šestidenní válce v roce 1967 stavem, který přetrvává dodnes – Židé získávají zpět přístup ke Zdi nářků a muslimové k Chrámové hoře. V turistické praxi to znamená, že se poutník z Česka nedostane do muslimské části a na Chrámovou horu.

Město působí bezpečně a dýchne na vás zvláštní atmosférou. Jak část za hradbami Starého města, tak i ta hodně před nimi vás láká k posezení v nesčetných kavárnách, kde vidíte izraelskou mládež se uvolněně bavit nad sklenkou vína ve skupině přátel. Jen v době šábese se ulice zklidní a utichnou. V mezinárodním hotelu poznáte šábese většinou jedinečně podle hotelového výtahu. Pokud je výtahů v hotelu více než jeden, tak den druhý je v daný den tzv. šábesevový. Poznáte to tak, že v daný den tam nemůžete mačkat žádné tlačítko a výtah zastavuje v každém patře automaticky, jak při jízdě nahoru tak dolů, bez ohledu na počet lidí uvnitř. Docela to zdržuje, ale naštěstí jsou zde nižší hotely než v Las Vegas, tak se to dá vydržet.

Jediná mistrovská golfová osmnáctka se nachází v Caesareji , asi padesát kilometrů severně od Tel Avivu. Byla založena v roce 1961 a v roce 2009 provedl architekt Peter Dye redesign hřiště. Hřiště má rating 4,5 a je velmi hezké. Je členité s řadou vodních překážek , ferveje jsou dobře udržované a širší. Kvalita grínů je dobrá. Má par 72 a z černých odpališť měří 6563 metrů. Je otevřeno celý týden kromě pondělí. Fee ve všední dny je 480 ILS a přes víkend 540 ILS (1 ILS = cca 6 Kč).

Hřiště je součástí rezidenční lokality, kde žije i řada diplomatů, členů vlády, podnikatelů apod. Ti tvoří také přirozenou hráčskou základnu tohoto klubu.

Je dobré tuto krásnou biblickou zemi navštívit. Porozumět jí, je už ale mnohem těžší .

17/3/2018

Zajímavý odkaz: Izrael z výšky na YouTube :

https://www.youtube.com/embed/vtdpP0_kBMw?rel=0

